

Therese Isgren
Rättsenheten

Datum: 2025-05-14
Dnr: 3.4.1-2025-015872

Yttrande över remissen Kontantutredningen (Dnr Fi2024/00068)

Läkemedelsverket vill ur sitt perspektiv framföra följande synpunkter.

Läkemedelsverket tillstyrker att det ska gå att betala kontant för samtliga förordnade läkemedel och varor samt även övriga läkemedel på öppenvårdsapotek. Utredningen föreslår att skyldigheten att ta emot kontanter ska gälla varor och tjänster som säljs vid apotek med tillstånd från Läkemedelsverket (se förslag till 9 kap. 12 § 3 förslag till lag om ändring i lagen [2010:751] om betaltjänster). Läkemedelsverket tolkar det som att de aktörer som omfattas av förslaget är den som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen (2009:366) om handel med läkemedel att bedriva detaljhandel med läkemedel till konsument (öppenvårdsapotek). Det finns även andra apotek, sjukhusapotek samt extemporeapotek, och apotek kan innehålla olika tillstånd utfärdade av Läkemedelsverket. Om det är öppenvårdsapotek som avses, vore det därför bra att förtydliga att det är den som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen om handel med läkemedel som avses. Utredningen föreslår även att det ska gå att betala kontant för tjänster på apotek. Det utvecklas dock inte vilken typ av tjänster som avses. Läkemedelsverket anser att det bör framgå vilken typ av tjänster som föreslås omfattas av regleringen.

Utredningen föreslår att skyldigheten att ta emot kontanter gäller på bemannade försäljningsställen för en betalningsmottagare som godtar betalningsinstrument som omfattas av lagen om betaltjänster om inte annat är föreskrivet i annan lag eller författning. Vad gäller varor och tjänster på apotek anges att förslaget ligger i linje med utredningens direktiv om att fysiska och bemannade apotek med tillstånd från Läkemedelsverket ska omfattas av ett krav om att acceptera kontant betalning för det sortiment som saluförs (se sid. 131–132). I förslaget till författningskommentar anges att krav om acceptans för kontant betalning enbart ska gälla för betalningar i bemannade och fysiska lokaler. Läkemedelsverket anser att det bör förtydligas vad som avses med bemannade försäljningsställen. Öppenvårdsapotek alltid har en fysisk lokal och att det finns krav på bemanning oavsett hur verksamheten bedrivs (se till exempel lagen om handel med läkemedel och Läkemedelsverkets föreskrifter [LVFS 2009:9] om detaljhandel vid öppenvårdsapotek). Läkemedelsverket tolkar därför förslaget som att samtliga öppenvårdsapotek omfattas av förslaget. I sammanhanget vill Läkemedelsverket påtala att i remissvaret på betänkandet SOU 2023:16 Staten och betalningarna (dnr Fi2023/01259, Läkemedelsverkets dnr 3.4.1-2023-050835) anförde myndigheten att det i den föreslagna författningskommentaren till förslaget till lag om ändring i lagen om handel med läkemedel angavs att tillståndshavare som endast bedriver försäljning av läkemedel och varor genom e-handel inte omfattades av bestämmelsen. Vidare påtalades att Läkemedelsverket ansåg att en sådan differentiering inte borde göras.

Utredningen föreslår en gräns om att en betalningsmottagare inte ska vara skyldig att acceptera en betalning i kontanter om summan överstiger en summa om 0,1 prisbasbelopp

varav högst 25 mynt. Det framgår inte i författningsförslaget om förslaget gäller per köptillfälle, men utifrån resonemanget som utredningen för synes det vara vad som avses. I sammanhanget är det relevant att beakta att för läkemedel som ingår i högkostnadsskyddet är det högsta beloppet som kan betalas 2 900 kr år 2025.¹ Läkemedelsverket vill dock påtala att det även finns andra aspekter som är relevanta att beakta i sammanhanget. Kostnaden för läkemedel, även sådana läkemedel som inte ingår i högkostnadsskyddet, kan vara betydligt högre än så och det är viktigt att även patienter med dyrare läkemedel får tillgång till sina läkemedel.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Joakim Brandberg efter föredragning av verksjuristen Therese Isgren. I den slutliga handläggningen har även läkemedelsinspektören Gustav Sjöstrand deltagit.

På Läkemedelsverkets vägnar

Joakim Brandberg

Therese Isgren

Detta beslut har hanterats digitalt och är därför inte undertecknat

Kopia till: registrator, Joakim Brandberg, Therese Isgren, Gustav Sjöstrand, Jennie Agardh

¹ Se <https://www.tlv.se/apotek/hogkostnadsskyddet.html>, uppgift hämtad den 8 maj 2025.